

İRAB ÖRNEKLERİ 9

İsm-i Tafdîl

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

İsm-i tafdîl

sûlasi fiillerden elde edilen

ve أَفْعَلُ vezninde olan

bir derecelendirme ismidir.

Bu sūlasi fiillerin,
tam, çekimi olan,
müsbet ve mâlum
fiiller olması gerekir.

İsm-i tafdîl,

iki varlıkta ortak olan bir sıfatın,

bir varlıkta

diğerinden daha çok olduğunu

ifade etmekte kullanılır.

İsm-i Tafdil		Sıfat	Fiil
Müennes	Müzekker		
كُبْرَى	أَكْبَرُ	كَبِيرٌ	كَبُرَ
daha büyük	daha büyük	büyük	büyük oldu
صُغْرَى	أَصْغَرُ	صَغِيرٌ	صَغُرَ
daha küçük	daha küçük	küçük	küçük oldu
طُولَى	أَطْوَلُ	طَوِيلٌ	طَالَ
daha uzun	daha uzun	uzun	uzun oldu

فَعَلَ

فُعِلَ

Müennes

أَفْعِلُ

Müzekker

خَيْر

خَيْرِي

Müennes

أَخَيْر

Müzekker

Kırık Çoğul	Kurallı Çoğul	İkili	Tekil	
أَكْبَارُ	أَكْبَرُونَ	أَكْبَرَانِ	أَكْبَرُ	Müzekker
كُتُبُ	كُتُبَاتُ	كُتُبَانِ	كُتُبَى	Müennes

الأَكْبَرُ	أَكْبَرُ مِنْ	كَبِيرٌ	Müzekker
الْكُبْرَى	أَكْبَرُ مِنْ	كَبِيرَةٌ	Müennes
en büyük	...den daha büyük	büyük	

İsm-i tafdîl,

iki şekilde kullanılmaktadır:

1) Kıyas (karşılaştırma)

2) En üstün olma

Mesela:

- 1) Kıyas: “birşeyden daha büyük”
- 2) En üstün olma: “en büyük”

Mesela:

- 1) Kıyas: “birşeyden daha güzel”
- 2) En üstün olma: “en güzel”

Kıyas

(Karşılaştırma)

İsm-i tafdîl'in
kıyas (karşılaştırma) şekilde
kullanılması,
مِنْ harf-i ceri ile olur .

Kıyas yaparken **ism-i tafdîl**

-elif-lam'sız

-izafetsiz

durumdadır:

أَفْعُلْ

Daima müfred müzekker
olarak kullanılır.

Cinsiyet fark etmez

خَالِدٌ أَكْثَرُ مِنْ بَكْرِ

Halit, Bekir'den
daha bilgilidir.

فَاطِمَةُ أَكْثَرُ مِنْ عَائِشَةَ

Fatma, Ayşe'den
daha bilgilidir.

Sayı fark etmez

هُوَ أَكْبَرُ مِنْكَ

O, senden
daha büyüktür.

هُمْ أَكْبَرُ مِنَّا

Onlar bizden
daha büyüktür.

En Üstün Olma

أَفْعَلُ vezni

karşılaştırma yapılmadığı zaman,

yani مِنْ harf-i ceri ile

kullanılmadığı zaman,

“en üstünlük” anlamı verir.

ٱللّٰهُ أَكْبَرُ

Allah en büyüktür.

ٱللّٰهُ أَغْلَمُ

Allah en çok bilendir.

İsm-i tafdîl,
“en üstünlük” ifade ederken,
ya başına harf-i tarif alır,
veya muzaf olarak kullanılır.

الْبِنْتُ الْكُبْرَى

En büyük kız

هُمُ الْأَكْرَمُونَ

Onlar en keremlilerdir.

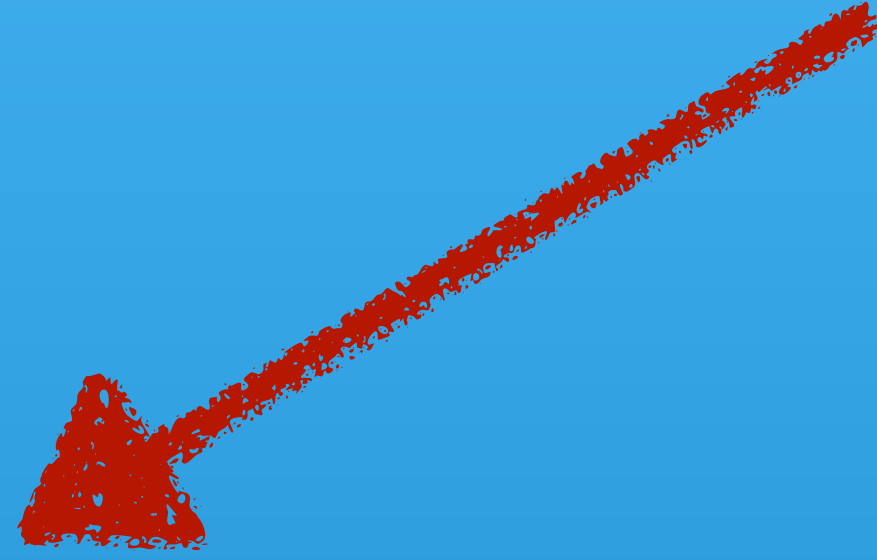
أَكْرَمُ النِّسَاءِ

Kadınların en cömerdi..

أَكْرَمُ امْرَأَةٍ

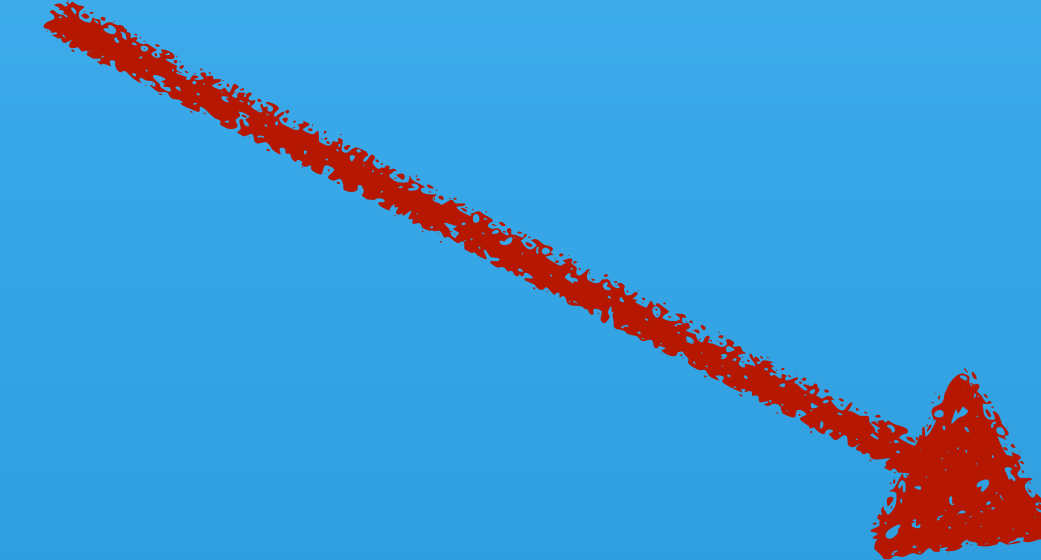
En cömert kadın..

“En üstünlük” ifade eden **ism-i tafdîl**

Muzaf olur

- 1) Nekra isme muzaf olur
- 2) Marife isme muzaf olur

Elif lam alır

- 1) Haber olur
- 2) Sıfat olur

Nekra bir isme
muzaf olarak geldiđi zaman,
daima müfred müzekker
olur.

Daima müfred müzekker

أَقْوَى رَجُلٍ

En güçlü adam

أَكْرَمُ امْرَأَةٍ

En cömert kadın

Marife bir isme
muzaf olarak geldiđi zaman,
muzafun ileyhe
uyum sađlasa da olur,
sađlamasa da olur.

Mevsufa uyum saęlasa da olur,
saęlamasa da olur.

فَاطِمَةُ أَفْضَلُ النِّسَاءِ

Fatma kadınların
en faziletlisidir.

فَاطِمَةُ فُضِّلَى النِّسَاءِ

Bir isimden sonra,
elif-lam'lı olarak
sıfat tamlaması şeklinde gelirse,
mevsufa uyum sağlar.

Mevsufa uyum sağlar

أَلْوَلَدُ الْأَكْبَرُ

En büyük oğlan

الْبِنْتُ الْأَكْبَرَى

En büyük kız

Elif-lam'lı olarak
haber şeklinde gelirse,
müptedaya uyum sağlar.

Müptedaya uyum sağlar

هُمُ الْأَكْرَمُونَ

Onlar en keremlilerdir.

Birinci örnekle

İsim Cümlesi

أَبُو بَكْرٍ أَصْدَقُ النَّاسِ

Ebu Bekir insanların en
doğru olanıdır.

Şunları
arıyoruz:
Müpteda
Haber

Tamlama

Tamlama

أَصْدَقُ النَّاسِ

أَبُو بَكْرٍ

İsim cümlesi

Haber

Müptedâ

Cümlenin öğeleri

Merfu'

Merfu'

İrab durumu

Damme –

Vav harfi

İrab alameti

İkinci örnek

İsim Cümlesi

الْعِلْمُ أَنْفَعُ مِنَ الْمَالِ

İlim maldan daha
faydalıdır.

Şunları
arıyoruz:
Müpteda
Haber

مِنَ الْمَالِ		أَنْفَعُ	الْعِلْمُ	İsim cümlesi
Câr-Mecrur		Haber	Müptedâ	Cümlelerin öğeleri
Mecrur	— —	Merfu'	Merfu'	İrab durumu
Kesra —	— —	Damme —	Damme —	İrab alameti

Üçüncü örnek

İsim Cümlesi

أَلْوَلَدُ الْأَكْبَرُ ذِكِّي

Şunları
arıyoruz:
Müpteda
Haber

En büyük oğlan zekidir.

Sıfat tamlaması

ذَكِيٌّ

الْوَلَدُ الْأَكْبَرُ

İsim cümlesi

Haber

Müptedâ

Cümlenin öğeleri

Merfu'

Merfu'

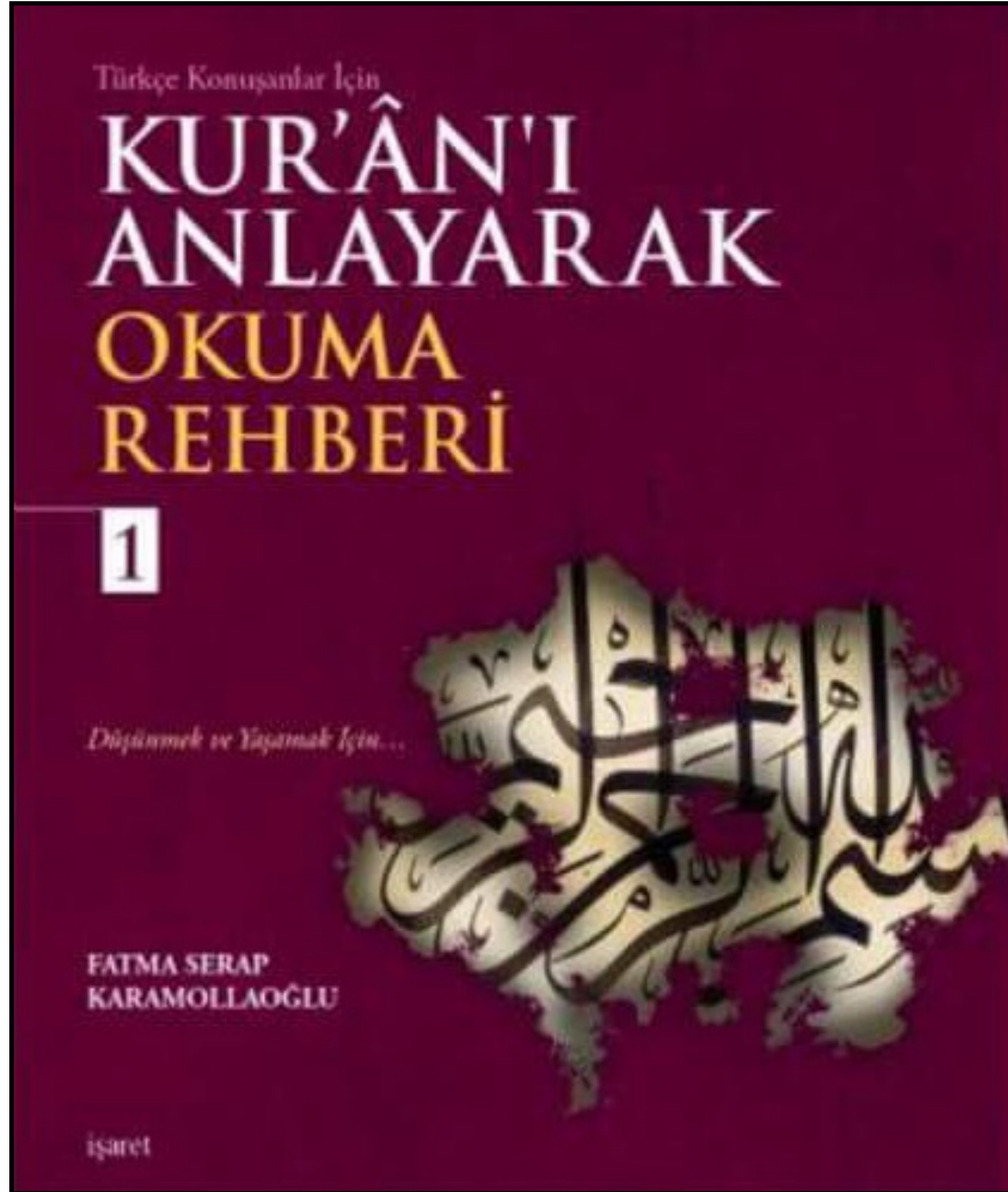
İrab durumu

Damme —

Damme —

İrab alameti

Fatma Serap Karamollaoğlu

Türkçe Konuşanlar İçin Kur'ân'ı Anlayarak Okuma Rehberi

Lütfen
abone olmayı
unutmayalım 😊

